

Ter vergelijking de volgende gegevens.

Uit het voorjaar waren dit tot nu toe de twee grootste waargenomen groepen:

3 maart 1978: 400 ex. omgeving Neterselse Heide (Hoge en Lage Mierde)
15 maart 1979: 200 ex. idem.

En vervolgens hieronder een overzicht van de grootste concentraties in het vroege najaar (juli), die over het algemeen veel omvangrijker zijn:

18 juni 1966: 500 ex. Omgeving Neterselse heide
23 juni 1966: 1500 ex. idem (verdeeld over 3 groepen)
11 juni 1977: 650 ex. idem
12 juni 1977: 557 ex. idem
25 juni 1978: 455 ex. idem

Lex Peeters, Marialaan 26, 5541 CD Reusel

WAARNEMINGEN VAN EEN BAARDGRASMUS IN NOORD-BRABANT

Op 10 juni 1985 hoorde ik bij het Oude Meer te Son en Breugel een voor mij onbekende zang. Na de vogel enige tijd bekeken te hebben en er een beschrijving van gemaakt te hebben, heb ik Tom Heijnen gebeld (die vlak in de buurt woont) en die is 's avonds nog even komen kijken.

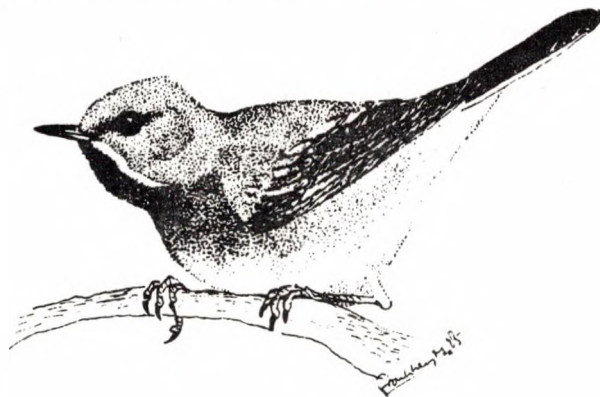
Na de beschrijving op sommige punten herzien en aangevuld te hebben en na het lezen van wat literatuur en het beluisteren van zang en roep op een l.p., concludeerden we dat het om een ♂ Baardgrasmus ging.

Nu volgt een korte beschrijving van hetgeen we hebben waargenomen. Aangezien de vogel 's avonds niet meer zong, ben ik de enige die de zang gehoord heeft.

Biotoop. De vogel bevond zich op een stukje droge Struikheide met Pijpestrootje, waar verspreid wat jonge Grove dennenboompjes staan. Deze plek maakt deel uit van het vennencomplex het Oude Meer.

Gedrag. Een kleine vogel die in de vlucht meer deed denken aan een Fitis of Tjiftjaf dan aan een Grasmus. De vlucht was tamelijk rechtlijnig en snel fladderend, waarbij nooit grote stukken werden afgelegd. De vogel vloog laag over de grond tot hooguit 1-2 meter erboven en dook steeds een denneboompje in. In de boompjes was het een snel beweeglijk vogeltje, dat zich schokkend en rondspringend voortbewoog, hierbij vaak steil naar beneden duikend. Zat overal in een boompje, maar vooral middenin en aan de randen. Af en toe tamelijk opzichtig op takjes aan de rand of in de top, hiér veelal zingend. Echter nooit helemaal op een topje van een tak zoals een Roodborsttapuit bijvoorbeeld doet. De staart werd af en toe omhoog gehouden (echter nooit zo hoog als een Provençaalse Grasmus dat doet), maar meestal in het verlengde van het lichaam en ook af en toe naar beneden. Vaak trillend en enigszins wippend met zijn staart. Zang voornamelijk voorgedragen vanuit een boompje tussen het fourageren door, maar ook een keer in de vlucht.

Vorm. Duidelijke Grasmusvorm, met ronde kop, lange poten en een tamelijk lange staart, die indien denkbeeldig omgeklapt aan het achterhoofd zou reiken. De staart was enigszins trapsgewijs afgerond.

Baardgrasmus ♂

Tekening. De vogel was (en is nog steeds hoop ik) in het bezit van een blauwgrijze kop, donkere onderdelen en staart, steeds met een ietwat grijsblauwe zweem er doorheen. Staart geheel donker met lichte buitenste staartpennen; ook van onderen was de staart donker. Vleugels (slagpennen) duidelijk bruiner dan de overige bovendelen. Onderdelen roodbruin oranjeachtig, naar achter toe lichter wordend en geleidelijk overgaand in witte buik en onderstaartdekveren. Verder was het beestje in het bezit van een duidelijk scherp begrensde maar dunne baardstreep, die een scherpe aftekening vormde tussen de blauwgrijze kop en oranje keel (vermoedelijk heeft de vogel hier zijn naam aan te danken?). De poten waren licht geel, de ogen rood en tamelijk groot, en de snavel zwart met wellicht een enigszins gelige basis.

Zang. Lange brabbelende zang, werd soms opvallend lang aangehouden, soms echter slechts een fragment hiervan. Zang leek enigszins op die van een Tuinfluiter, maar was sneller, zachter en langer, met knarsende toontjes en ook veel geluidjes die aan een Bosrietzanger deden denken ("sieet fu-ieet" en dergelijke); ook musachtige geluidjes en Veldleeuwerikachtige strofen. Totaalbeeld was die van een zeer variabele en muzikale zang. De door mij gehoorde zang komt goed overeen met die van een plaatopname.

Roep. Zachte "tschuk"-geluidjes, soms wat harder en af en toe een paar keer herhaald. Roep leek op het "tek" van een zwartkop, maar was iets Grasmusachtiger. Ook de roep komt goed overeen met een plaatopname.

De veldgidsen. De door mij geraadpleegde gidsen geven alle weer een ander beeld van de Baardgrasmus. Kwa kleuren geeft de Peterson in dit geval naar mijn idee het beste beeld. De Heinzel, Fitter & Parslow geeft een te donker beeld en de Bruun een te licht. Lars Johnson geeft in z'n serie een goede beschrijving en tekening van de soort.

Na 10 juni ben ik nog enkele keren gaan kijken of de vogel er nog zat, maar ik heb 'm niet meer gezien of gehoord. Voor zover bekend is dit de eerste waarneming in Noord-Brabant.

Jan van der Winden, Postbus 19184, 3501 DD Utrecht

Tot 1983 werden in Nederland zes Baardgrasmussen vastgesteld. In het voorjaar van 1983 werd dit aantal verdubbeld. Een dergelijke "influx" werd in de andere NW-Europese landen niet vastgesteld (De Heer 1984). Het is ons niet bekend of er in 1984 en 1985 buiten de Sonse vogel nog Baardgrasmussen in Nederland werden waargenomen.

Redactie

Literatuur

Heer, P. de 1984. Influx van Baardgrasmus in Nederland in voorjaar van 1983. Dutch Birding 6: 136-137.

PUBLIKATIES

HULP AAN HUISZWALUWEN

De Vogelwerkgroep De Kempen heeft in samenwerking met de Stichting Mondiaal Alternatief een brochure uitgegeven, die de hulp aan en de interesse voor de Huiszwaluw als broedvogel in de dorpen en steden moet bevorderen.

In de brochure wordt in het kort ingegaan op zaken als populatieverloop, bedreigingen en bescherming en beheer. Voor meer informatie kan men terecht bij: Willem Veenhuizen, Bussele 32, 5641 Eindhoven.

De brochure is te verkrijgen door f.2,- over te maken op girorekening 5543774 ten name van Stichting Mondiaal Alternatief, EEBV project, Eindhoven, onder vermelding van "Huiszwaluwenbrochure".

Vogelwerkgroep De Kempen 1985. Onze Huiszwaluwen rekenen op uw hulp! Brochure, uitgave VWG De Kempen en Stichting Mondiaal Alternatief, Eindhoven, 12 pp.